

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/41/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615215778
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6615215778.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a Mgr. Dušana Ďuriana, vo veci starostlivosti o maloleté deti Q., A., nar. XX. XX. XXXX a A., nar. XX. XX. XXXX, obidve bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, deti rodičov matky B. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. C. č. XX, XXX XX N. a otca A. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX N., právne zastúpeného JUDr. Stanislavom Pisárom, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie v Lučenci, P. Rádayho 8, 984 01, v konaní o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 9P/74/2015-93 zo dňa 18. 03. 2016,

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil rozsudok okresného súdu Lučenec č. k. 8P/101/2013-192 zo dňa 13. 08. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17CoP/81/2014-214 zo dňa 29. 04. 2015, právoplatného 13. 05. 2015 vo výroku o výživnom na maloleté deti tak, že znížil výživné na maloletú A. zo sumy 100 € na 70 € a na maloletého A. zo sumy 60 € na 40 €, počnúc dňom 01. 11. 2015 (prvý výrok), ktoré je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred (druhý výrok) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu (tretí výrok).

Opierajúc sa o § 24 ods. 3, 4, 5, § 26, § 28 ods. 1, 2, 3, § 30 ods. 1, 3, § 36 ods. 1, § 62, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 2, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine (ďalej v texte len „ZR“) a § 154 ods. 1 a § 163 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O. s. p.“) uzavrel, že rozsudkom Okresného súdu Lučenec

č. k. 8P/101/2013-192 zo dňa 13. 08. 2014, právoplatného 13. 05. 2015, bolo od 01. 01. 2014 zvýšené výživné na maloletú A. zo sumy 66,39€ na 100€ mesačne a na maloletého A. zo sumy 40€ na 60€ mesačne. V čase posledného rozhodnutia matka dieťaťa nepracovala, bývala s rodičmi v 4-izbovom byte, bola na rodičovskej dovolenke; otec bol živnostník, býval v 3-izbovom byte s príslušenstvom vo vlastníctve jeho sestry, bol vlastníkom pozemku; v priebehu konania predal osobné motorové vozidlo. U všetkých účastníkov došlo ku zmene pomerov: otec maloletých detí nepracuje, 14. 08. 2015 pozastavil na 3 roky živnosť, je poberateľom pomoci v hmotnej núdzi vo výške 117,40 €, nárok na dávku v nezamestnanosti nemá (viď potvrdenie Sociálnej poisťovne, pobočka Lučenec zo dňa 02. 09. 2015). Matka maloletých detí pracovala v Q. s. r. o. Q. s priemerným mesačným príjmom 377,23 €, pracovný pomer mala uzatvorený na dobu určitú do

29. 02. 2016. Matka pracovný pomer ukončila 01. 02. 2016 (okresný súd chybne uviedol dátum 17. 06. 2016 - poznámka odvolacieho súdu) vzhľadom na to, že maloletý A. si vyžaduje jej osobnú starostlivosť. Zhoršenie zdravotného stavu maloletého dieťaťa mal okresný súd preukázané z lekárskeho správ; maloletý A. sa sústavne podrobuje psychiatrickým kontrolám, vyžaduje zvýšenú starostlivosť zo strany matky, v afekte sa uňho prejavuje agresivita voči sebe i okoliu.

V konaní bola vypočutá svedkyňa - sestra otca maloletých detí, v ktorej byte otec maloletých detí býva. Uviedla, že otec jej dlžil na nájomnom za byt, a keďže nemal finančné prostriedky, kúpnu zmluvou jej predal pozemok a kúpnu cenu po 40 € mesačne započítavajú na nájomné.

Aj z ďalších dôkazov (výpisy zo Živnostenského registra, správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, správy Sociálnej poisťovne, pobočka Lučenec, rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, správy od zamestnávateľa matky, správy Mesta Fiľakovo, správy OOPZ Fiľakovo, obsah priestupkového spisu sp. zn.

ORP-LC-OPP4-587/2014-P, správy Daňového úradu Lučenec a pripojené spisy Okresného súdu Lučenec sp. zn. 7P/70/2014, sp. zn. 12P/69/2014, sp. zn. 8P/101/2013, kúpna zmluva zo dňa 28. 09. 2015, zmluva o pôžičke, LV č. XXXX) súd považoval za preukázané, že nie je v možnostiach otca platiť výživné, stanovené naposledy súdnym rozhodnutím; ku zmene pomerov na jeho strane došlo 14.08.2015 a hoci výdavky, spojené s výchovou maloletých detí sú značné, pretože obidve majú narušený zdravotný stav, vyžadujú si pravidelné kontroly u ošetrojúcich lekárov a výdavky na kúpu liekov, náklady spojené s ošatením, stravovaním, kultúrnym a športovým vyžitím, najmä u maloletej A., ktorá 26. 06. 2016 dovŕši vek 16 rokov, uzavrel, že na strane otca došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu výšky výživného. Matka nevypovedala pracovný pomer zo špekulatívnych dôvodov, ako to tvrdil otec, pretože pracovný pomer ukončila práve z dôvodu nevyhnutnej starostlivosti o maloletého T. Je dôvodné, aby sa matka o maloletého A. starala celodenne osobne.

Okresný súd nevyhovel návrhu otca ohľadom výšky výživného; otec mal v minulosti vyššiu životnú úroveň, finančné prostriedky z predaja osobného motorového vozidla

a z predaja nehnuteľnosti si mal ponechať na výživné. Jeho povinnosťou bolo získané finančné prostriedky prednostne použiť na platenie výživného pred zaplatením dlhov pre iné osoby. Súd prihliadol aj na to, že otec maloletých detí býva v prenajatom byte, domácnosť je dobre vybavená a pekne zariadená; má priateľku, ktorá je zamestnaná, podľa jeho tvrdenia nežijú v spoločnej domácnosti. Považoval čiastočne za dôvodný návrh otca na zníženie výživného a to od 01. 11. 2015 a nie v ním požadovanej výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené a neplnoleté dieťa u každého z nich zvlášť, pretože takéto zníženie výživného by nezodpovedalo možnostiam a schopnostiam otca maloletých detí. Vychádzajúc z § 163 ods. 1 O. s. p. a § 75 ods. 1 ZR uzavrel, že zohľadnil ukončenie podnikania otcom, pretože to znamená pokles jeho príjmu a životnej úrovne. Otec podal návrh 11. 11. 2015, preto okresný súd znížil výživné od 01. 11. 2015.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal, pretože ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu v zmysle § 81 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho ďalšieho právneho zástupcu (až do rozhodnutia vo veci samej zastupovala otca advokátka JUDr. Erika Golská, ktorej vypovedal plnú moc a odvolanie spisoval už s JUDr. Stanislavom Pisárom) a žiadal, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil, jeho návrhu v plnom rozsahu vyhovel a znížil výživné na obidve deti na 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené a neplnoleté dieťa mesačne, resp., aby zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolanie odôvodnil tým, že rozsudok okresného súdu je nesprávny, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, neprihliadol na preukázané skutočnosti. Na základe rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (ďalej len „ÚPSVaR“) zo dňa 08. 10. 2015 je fyzickou osobou v hmotnej núdzi a od 01. 09. 2015 mu bola priznaná finančná pomoc vo výške 117,40 € mesačne. Nevlastní žiaden hnuťelný ani nehnuteľný majetok. Tvrdil, že až do rozhodnutia ÚPSVaR si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom plnil riadne a nijako sa jej nevyhýbal, o čom doložil poštové poukazy. Keďže však nastala situácia, že sa ocitol v hmotnej núdzi, nie je schopný platiť výživné vo výške spolu 110€, preto má za to, že došlo od poslednej úpravy výživného k takej podstatnej a trvalej zmene pomerov, že je namieste jeho vyživovaciu povinnosť znížiť podľa návrhu. Poukázal na to, že si aktívne hľadá zamestnanie, avšak do doby, kým sa zamestná, nedokáže prispievať maloletým deťom viac, ako navrhuje, pretože žije v regióne s vyššou mierou nezamestnanosti, a preto je hľadanie zamestnania náročnejšie. Poukázal na

§ 62 ods. 3 Zákona o rodine a na § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletých detí. Nesúhlasila s dôvodmi, uvedenými v odvolaní. Hoci je otec v hmotnej núdzi, nie je bez finančných prostriedkov. Po ukončení podnikania prepísal svoje hnutelné a nehnuteľné veci na rodinu a príbuzných. Má podľžnosti na výživnom ešte z čias, kedy podnikal, pretože neplnil, čo mu ukladalo právoplatné rozhodnutie súdu. V odvolaní neuvádza pravdivé údaje. Ona podala trestné oznámenie pre neplnenie vyživovacej povinnosti, pretože o tom, že otec má dostatok finančných prostriedkov, svedčí aj to, že sa nechal zastupovať advokátom, ktorému dával nemalé finančné prostriedky; nemôže byť teda v hmotnej núdzi, inak by požiadal o bezplatnú právnu pomoc. Otec pravidelne chodí na kávu do kaviarne a tieto jeho týždenné výdavky by vystačili na výživné pre maloleté deti. Otcov právny zástupca spolupracuje so spoločnosťou Ekoltech vo Filákovce, a teda by mohol sprostredkovať zamestnanie vhodné jeho vzdelaniu.

Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že matka mala príjem vo výške 617 €, jeho príjem predstavuje 117 €. Nie je reálne možné, aby platil výživné vo výške 110 €, pretože mu zostane 7 € na základné životné potreby. Matkine osobné a majetkové pomery poukazujú na skutočnosť, že rozhodnutie prvostupňového súdu o návrhu na zníženie výživného nebolo založené na rovnom posúdení otcových a matkiných osobných a majetkových pomerov, pretože matkino konanie je možné považovať minimálne za nezodpovedné. Trestné stíhanie bolo začaté a do dnešnej doby tento stav trvá, avšak orgány činné v trestnom konaní nevzniesli ani obvinenie, pretože je zrejme, že on si svoju vyživovaciu povinnosť plnil, pričom nie je trestné, že sa dostal do hmotnej núdze a plniť ďalej v uvedenej výške nemohol. Okrem toho platí prezumpcia nevinoty, a teda odvolávanie sa na začaté trestné stíhanie je iba účelové. Pokiaľ nebol právoplatne odsúdený v predmetnom trestnom konaní, nemožno sa o trestné stíhanie opierať, ani vyvodzovať z neho žiadne závery.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom §212 ods. 1, 2 písm. a) O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa §214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa §219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Predmetom odvolacieho konania bolo predovšetkým posúdenie otázky, či sú v prejednávanej veci splnené zákonné podmienky na zníženie výživného zo strany otca voči maloletým deťom; odvolanie otca podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné nie je. Krajský súd sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, a to nie len vo výroku, ale aj s jeho odôvodnením a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Okrem skutočností, uvedených okresným súdom, odvolací súd osobitne poukazuje na zákonné ustanovenia (§ 78 ods. 1, 3, ZR), z ktorých vyplýva, že vydaniu nového rozhodnutia o výživnom môže dôjsť len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru na strane oprávneného, povinného alebo na oboch stranách; môže ísť o subjektívne, ale aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových a celkových majetkových pomerov a výdavkov. Je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného; zmenu rozhodnutia o výživnom ako v budúcnosti zročných dávok pripúšťa § 78 ods. 1 Zákona o rodine aj §163 ods. 1 O. s. p.. Pri zmene pomerov zákon ukladá povinnosť vždy prihliadnuť na vývoj životných nákladov (§78 ods. 3 ZR). Na rozdiel od úpravy v Občianskom súdnom poriadku Zákona o rodine explicitne nevyžaduje podstatnú zmenu okolností. Napriek tomu vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné súdne rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch, ktorá sa závažnejším spôsobom neprejaví v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov, s pôvodnými pomermi tak, ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli, vzťahujúcim sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenia a opisy skutkovej situácie v rámci konaní o výžive.

Okresný súd postupoval správne, keď svoju pozornosť zamerlal na preukázanie podstatnej zmeny pomerov na strane všetkých účastníkov od poslednej úpravy výživného pre obidve maloleté deti,

pretože inak by mohlo dôjsť k zákonom neprípustnej revízii pôvodného rozhodnutia. Maloletý A. začal navštevovať materskú školu, avšak vzhľadom na psychické problémy ju nezvládal; maloletá A. navštevuje v súčasnosti deviaty ročník základnej školy, pričom mieni v budúcnosti študovať na Strednej zdravotníckej škole v F.. Súd konštatoval zmenu pomerov na strane matky maloletého dieťaťa, ktorá začala pracovať s príjmom 377,23 €, avšak pracovný pomer musela ku dňu 01. 02. 2016 kvôli starostlivosti o maloletého A. ukončiť. Súd prihladol najmä na zmenu pomerov na strane otca maloletých detí, ktorý vzhľadom na vážne problémy v podnikaní musel prerušiť a pozastaviť od 14. 08. 2015 najmenej na dobu troch rokov, t. j. do 14. 08. 2018, živnosť.

Okresný súd vyčíslil príjmy a výdavky na strane matky, venoval pozornosť vyčísleniu príjmov a výdavkov na strane otca. Konštatoval, že otec v súčasnosti už nevlastní žiadne hnutelné ani nehnuteľné veci, jeho príjem predstavuje dávka hmotnej núdzy vo výške 117,40 €, nevlastní motorové vozidlo, býva v nájomnom byte, pričom nájom platí započítavaním kúpnej ceny za predaj pozemku.

Okresný súd správne rozhodol o znížení výživného, keď neprihladol na argument otca, že žije v regióne s vysokou mierou nezamestnanosti, pretože mu nič nebráni v tom, aby si prácu hľadal aj za hranicami svojho okresu svojho bydliska, resp. republiky; v spise nie sú žiadne listinné doklady o tom, a ani otec takéto tvrdenia neuvádza, že by mal zdravotné problémy, ktoré by mu neumožnili zamestnať sa. Okresný súd konštatoval a krajský súd sa s ním stotožňuje, že ak sa otec zadlžil a splácal svoje dlžoby z predaja osobného motorového vozidla, resp. že si požičiava finančné prostriedky (od priateľky, od sestry), koná v rozpore so záujmom maloletých detí, ktorý je prvoradý a je chránený zákonom, ústavou i dohovorom o právach dieťaťa.

Pozornosti krajského súdu nešlo vyjadrenie právnej zástupkyne otca na pojednávaní zo dňa 12. 02. 2016 o tom, že otec je ochotný prispieť aj svojou osobnou starostlivosťou o maloleté deti, pokiaľ nedokáže úplne zabezpečiť svoje maloleté deti finančne. V spise sa však nachádza úradný záznam okresného súdu (č. I. 116), že od 09. 05. 2016 je na okresnom súde vedené konanie sp. zn. 17P/35/2016 o zákaze styku otca s maloletými deťmi. Pokiaľ by boli zistené aj v ďalších konaniach okolnosti a skutočnosti, ktoré by svedčili o tom, že otec nielenže platí v obmedzenej miere výživné, ale s deťmi sa ani nestýka a nijako inak na ich výživu neprispieva (napr. vo forme naturálií alebo vo forme osobnej starostlivosti), má matka opätovne pri zmene pomerov na jej strane i na strane maloletých detí (napr. pokiaľ A. začne navštevovať strednú školu) podať žiadosť o zvýšenie výživného. Je však prioritou, aby sa rodičia o základných otázkach ohľadom výchovy a výživy maloletých detí dohodli a prispeli tak ku stabilizovaniu ich prostredia a v súvislosti s tým aj k zlepšeniu ich zdravotného stavu.

Odvolanie proti rozsudku podal len otec maloletých detí; vzhľadom na zásadu reformatio in peius (zákaz rozhodnutia k horšiemu - prohibitio reformationis in peius), ktorá obmedzuje rozhodnutie odvolacieho súdu (odvolací súd nemôže zmeniť rozhodnutie prvostupňového súdu v neprospech účastníka, ktorý odvolanie podal, v prospech účastníka, ktorý odvolanie nepodal), a ktorá platí aj v opatrovníckych veciach, krajskému súdu neostávalo iné, ako rozsudok okresného súdu ako vecne správny v zmysle § 219 O. s. p. potvrdiť, a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania (§ 212 ods. 2 písm. b) O. s. p.).

Podľa § 224 ods. 1 za použitia § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov v odvolacom konaní, pretože konanie bolo možné začať aj bez návrhu.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.